

A II. VILÁGHÁBORÚS MAGYAR KATONAI TEMETKEZÉSI HELYEK AZ URAL RÉGIÓBAN: ELHUNYTAK LÉLEKSZÁMA, A SÍROK HELYE ÉS GONDOZÁSA

Absztrakt: a cikkben bemutatjuk a magyar honvédség azon hadifoglyai temetkezési helyeivel foglalkozó kérdéseket, akik a II. világháború idején és a háborút követő első években hunytak el az Ural régióban. Megállapítjuk a magyar honvédség elhunyt katonáinak lélekszámát, meghatározzuk a temetkezési helyeiket, megvizsgáljuk az Orosz Föderációban eltemetett külföldi katonák jogrendjét, valamint elemezzük azok jelenlegi állapotát az Ural régióban.

Kulcsszavak: II. világháború, hadifoglyok, Ural, halandóság, Magyarország, jogrend, gondozás.

A II. világháború befejezését követően Oroszország területén a Szovjetunió ellen 1939–1945-ben harcoló külföldi hadseregek katonáinak temetkezési helyei maradtak fenn. Hazánk területén eltemetett külföldi katonák temetkezési helyeinek problémája újszerű és kevésbé tanulmányozott kérdéskör. Csak az 1990-es években, a nemzetközi feszültség enyhülésével vált lehetővé a korábban zárt gyűjteményekhez és egész archívumokhoz való hozzáférés, a téma tudományos kifejlesztése és a kapott eredmények gyakorlati hasznosítása. Néhány munkában találkoztunk a magyar hadsereg hadifoglyainak felkutatásával a Szovjetunió területén. Olyan munkák jelennek meg, amelyekben felkutatják a Szovjetunió területén található II. világháborús külföldi katonasírokat, az eltemettek lélekszámát, elhelyezkedését, épségét, jelenlegi állapotu-

²⁹⁴ **Dr. prof. Motrevics Vladimír Petrovics** történész (Jekatyerinburg) Motrevics Volodimír Pavlovics, az Urali Állami Jogi Egyetem (Jekatyerinburg) Állam- és Jogtudományi Tanszékének professzora, történelemtudományok doktora, ORCID

kat²⁹⁵. Számuk azonban igen csekély, ezért a jelen kutatás kérdései újszerűek és aktuálisak. Jelen cikk a magyar hadsereg volt katonáinak temetkezési helyeivel foglalkozik az Ural régió területén, amely akkoriban a Baskír és az Udmurt SZSZK, Kurgan, Molotov (Perm), Szverdlovszk, Cseljabinszk és Cskalov (Orenburg) megyéket foglalta magában.

Az 1950-1980-as években a Szovjetunió területén található külföldi katonasírok helyzete meglehetősen bizonytalan volt, és azokat csak az 1949-es Genfi Egyezmény rendelkezései szabályozták. Az Egyezménynek megfelelően az azt aláíró országok – köztük a Szovjetunió – vállalták a területükön található katonasírok épségének és gondozásának biztosítását. A kialakult helyzet azonban nem járult hozzá sok állammal való kölcsönös megértés javulásához, ami különösen az 1980-as évek végén vált szembetűnővé. Számos országban állampolgárainak tízezrei, akiknek rokonai a Szovjetunió területén hunytak el és ott vannak eltemetve, aktívan kerestek információt a temetkezési helyek állapotáról. Ennek eredményeként a Szovjetunió, majd később az Orosz Föderáció megállapodást írt alá a katonai temetkezési helyek státuszáról minden, a II. világháború ellenfél-országával. 1991-ben Japánnal és az Olasz Köztársasággal, 1992-ben a Finn Köztársasággal és a Német Szövetségi Köztársasággal, 1995-ben a Szlovák Köztársasággal stb.

1995. március 6-án Moszkvában megállapodás született az Orosz Föderáció és a Magyar Köztársaság kormányai között „Az elesett hadifoglyok és a háború polgári áldozatai emlékének megőrkítéséről és a temetkezési helyek jogállásáról”²⁹⁶. A Megállapodás első cikkelyében meghatározásra került, hogy mit kell érteni az orosz katonák és a háborúk polgári áldozatai, valamint az orosz katonai temetkezé-

²⁹⁵ Halicky V.P. Magyar hadifoglyok a Szovjetunióban // Vojenno-iztoricseszkijszurnal (Hadtörténeti folyóirat, orosz). 1991. 10. sz. 44-55. old; Motrevics V.P. Magyar hadifoglyok maradványainak exhumálása a Szverdlovszki megye Novolyalinsky járásban. // Ural industrial. Harmadik regionális tudományos konferencia. - Jekatyerinburg: UGTU, 1999. 117-120. old.

²⁹⁶ Megállapodás az Orosz Föderáció Kormányá és a Magyar Köztársaság Kormányá között „Az elesett hadifoglyok és a háború polgári áldozatai emlékének megőrkítéséről és a temetkezési helyek jogállásáról” // URL: <https://www.lawmix.ru/abro/7704> (a belépés dátuma: 11.06.2023).

si helyek alatt a Magyar Köztársaságban, valamint az elhunyt magyar katonák és a háborúk polgári áldozatai alatt az Orosz Föderációban. Az elhunyt magyar katonák és a háborúk polgári áldozatai, akiket később elhunyt magyar katonákként tartottak számon, a magyar honvédséghez tartozó magyar állampolgárokat jelentették, akik az Orosz Föderáció területén estek el, vagy háborúk következtében és háború utáni években haltak meg. Ide tartoztak azok a magyar állampolgárok is, akik az Orosz Föderáció területén fogságban vagy annak következménye miatt haltak meg; az 1944. és 1947. közötti időszakban az Orosz Föderáció területére erőszakkal kényszermunkára deportált magyar állampolgárok, ill. azok, akik akaratuk ellenére ott voltak és ebben az időszakban haltak meg. A Megállapodás azt is meghatározta, hogy mit kell érteni az orosz és a magyar katonai temetkezési helyek alatt. A Megállapodásban meghatározott „Magyar katonai temetők és a háború polgári áldozatainak temetői” (a továbbiakban: magyar katonai temetők) az elhunyt magyar katonák temetkezési helyeit, ideértve a temetőket és a temetők részeit, valamint az emlékműveket és egyéb emlék építményeket kell érteni az Orosz Föderáció területén.

A Megállapodás második cikkével összhangban az orosz katonai temetkezési helyek Magyar Köztársaság területén és a magyar katonai temetkezési helyek az Orosz Föderációban való azonosításával, számontartásával, elrendezésével és gondozásával kapcsolatos kérdések megoldása során a Szerződő Felek a jelen Megállapodás és annak az államnak a jogszabályaihoz igazodnak, amelynek területén a temetkezési helyek találhatóak. A Feleknek figyelembe kell venniük Oroszország és Magyarország népeinek nemzeti, vallási és egyéb hagyományait is, beleértve a sírok, emlékművek és emléképítmények feliratait.

A Megállapodás kiköti, hogy a Felek felhatalmazott szerveiken keresztül tájékoztatják egymást a Magyar Köztársaságban eltemetett orosz és az Orosz Föderációban eltemetett magyar katonák temetkezési helyeiről és diplomáciai csatornákon kicserélik a vonatkozó listákat. A Megállapodást aláíró Feleknek még olyan adatot kell egymással megosztani, amelyek a harctéren elesett, a fogságban elhunyt katonákról, valamint a kényszermunkára deportált személyekről, valamint az államaik területén található temetkezési helyekről szólnak. A Megál-

lapodás értelmében a Felek védelmet és örökidejű megőrzési jogot biztosítanak az Orosz Föderációban és a Magyar Köztársaságban található orosz ill. magyar katonasíroknak, beleértve az emlékműveket és egyéb emlékhelyeket. Mindegyik Fél lehetőséget biztosít a diplomáciai szolgálatok alkalmazottai számára az elhunyt orosz és magyar katonák hozzátartozóinak, valamint más személyeknek és szervezett csoportoknak, hogy az elhunytak megemlékezése céljából katonasírokat látogassanak meg. A Megállapodás harmadik cikkével összhangban a Felek kötelesek egymás számára ingyenes földhasználatot biztosítani katonai temetkezési helyek és emlékművek számára arra az időszakra, amíg ezeket a helyeket ilyen célokra használják. Ha a rendelkezésre bocsátott telek halaszthatatlan hivatalos szükség miatt más célra hasznosítják, úgy az érintett Fél új telket rendel a másik Fél használatára, és vállalja az elhunyt katonák földi maradványainak újratemetését, az emlékművek áthelyezését, ill. új katonai temetők kiépítését. A Megállapodás hatodik cikke értelmében mindegyik Fél saját költségén gondoskodik állama területén a másik Fél katonasírjainak, beleértve az emlékművek és egyéb emlék építmények karbantartásáról és gondozásáról. A katonai temetkezési helyek megszervezésének módját, valamint a Felek közötti kölcsönös elszámolásokat ez ügyben külön jegyzőkönyvben kell meghatározni.

Az NKVD GUPVI „Az egykori európai és japán hadseregek hadifoglyairól” című jelentése szerint összesen 526 604 magyar eset fogságba, ebből 1949. január 1-re a fogságban 51 005 hadifogoly hunyt el²⁹⁷. Az Ural régió területén a magyar, német, olasz, román, finn és japán hadseregek kétszázezer hadifoglya, valamint Kelet-Európa országaiból internált német nemzetiségűek tartózkodtak. A régió hatalmas ipari potenciállal rendelkezett, és égetően szüksége volt további munkaerőre. 1942 és 1949 között az Uralban, a Szverdlovszki megyében pedig 1956 elejéig tartottak hadifoglyokat. Az érkező kontingens meglehetősen legyengült volt, a hadifoglyok körülményei különösen az első időkben igen nehezek voltak. Emiatt az Urálban csak 1944–1949-ben

²⁹⁷ Hadifoglyok a Szovjetunióban. 1939-1956. Dokumentumok és anyagok. M. Logos, 2000. 332 old.

elhunyt külföldi állampolgárok száma mintegy harmincezer főt tett ki. Szverdlovszk megyében 14306-an, Kurganban 687-en, Orenburgban 6138-an, Permben 1442-en, Cseljabinszkban 2220-an, Baskíriában 1331-en, Udmurtiában pedig 4967-en haltak meg. A Szovjetunió NKVD GUPVI temetkezési dokumentációja alapján 189 elkülönített temetőben temették el őket²⁹⁸.

Meg kell jegyezni, hogy a valóságban sokkal több temetkezési hely volt. Jellemző ebből a szempontból Perm (Molotov) megye példája. A Megyei Belügyi Igazgatóság Információs Osztályának adatai szerint az 1944–1950. években Molotov-megyében elhunyt külföldi állampolgárok száma 1455 volt, köztük 1298 hadifogoly és 157 internált. Azonban ezek az adatok korántsem voltak teljesek a lágerekben rosszul szervezett nyilvántartás és a halott hadifoglyok elszámolása miatt. Jobban állt a nyilvántartás az NKVD GUPVI 207. számú lágerekben (az RGVA húsz osztálya közül tizenhétből tartalmaz információt). A 346-os és 366-os lágerek legtöbb részlegén valószínűleg nem vezettek nyilvántartást a halottakról. Bár feltételezhető, hogy ezen lágerek temetkezési dokumentációja egyszerűen nem került át akkoriban az állami levéltárba, és valahol a hatósági levéltárak mélyén rejtőzködik. Időközben a dokumentáció egyszerűen elveszthetett az NKVD (MVD) rendszerének végtelen átszervezése során. Ennek eredményeként az RGVA 366-os számú lágérében tízből csak két, a 346-os számú lágérében 14-ből csak egy részleg rendelkezik temetődokumentációval stb. Az NKVD 88., 96., 241. és 519. számú lágérében elhunyt hadifoglyokról és temetkezési helyeikről nincs információ. A lágerekben igen jelentős volt a létszám. Így, a 88-as lágérében körülbelül 5 ezer hadifogoly volt, a 96-os lágérében körülbelül 2-3 ezer, az 519-es lágérében - 4 ezer²⁹⁹.

A közölt tények tehát arra utalnak, hogy a Molotov megyében valószínűleg lényegesen több külföldi hadifogoly és internált állampolgár halt meg. A meglévő nyilvántartás hiányának oka az NKVD GUPVI Mol-

²⁹⁸ Orosz Állami Levéltár (RGVA). F.1 a. Op. 1 e. D. 96. 32. old.

²⁹⁹ Motrevics V.P. A Szovjetunió NKVD GUPVI táboraiban és a II. világháború hadifoglyainak temetkezési helyei a Molotov megye területén // GULAG a Nagy Honvédő Háború alatt. Perm, 2015. P. 50–55.

otov-megyei légereiben a papírmunka rossz szervezése és a kontingens elsődleges dokumentációjának alacsony színvonala. 1942–1943-ban közel hasonló volt a helyzet az elhunyt hadifoglyok nyilvántartásával kapcsolatban az NKVD GUPVI légereiben az Ural régió más megyéiben. A feltárt levéltári anyagok elemzése azt mutatja, hogy 2762 magyar katona és Magyarországról internált civil halt meg az Ural régióban. Közülük Baskíriában 91, Udmurtiában 210, Kurgán megyében 16, Orenburgi megyében 443, Permi megyében 86, Szverdlovszki megyében 1689, Cseljabinszki megyében 227 magyar halt meg. Megjegyzendő, hogy a Szovjetunió területén tartott magyar hadifoglyairól szóló dokumentumgyűjteményben közzétett adat és az általunk közölt adat eltérnek egymástól. Ennek egyik oka, hogy az iratgyűjteményben közzölt a Szovjetunió köztársaságok, régiók és megyék szerinti temetkezési nyilvántartásban nem találunk információt a Kurgan megyéről. A 3757-es számú különleges kórház Sumykhai temetőjében azonban 16 magyar van eltemetve. A Baskir Autonóm Köztársaságban és a Cseljabinszki megyében eltemetettekkel kapcsolatos eltéréseket arra utalnak, hogy az NKVD-jelentés szerzői Baskíriához kötötték a Cseljabinszki megye Asinszki és Minjarszki járásokban található hadifoglyalágereket. Más eltérések is vannak a magyar hadifoglyok létszámában, amit véleményünk szerint az okiratok eltérő dátumaival magyarázható.

Ráadásul nem csak magyarok szolgáltak a magyar hadseregben, hanem más nemzetiségűek is - zsidók, románok, ruszinok stb. Ez további nehézségeket okoz a magyar honvédség hadifoglyai számának meghatározásában is.

A magyar hadifoglyokat és a háború polgári áldozatait a Szovjetunió ellen harcoló más országok katonáival együtt temették el. A magyarok legnagyobb temetkezési helyei az Orenburgi megye Novotroick városában és az udmurtiai Mozsga városában, valamint a Szverdlovszki megye Azbeszt, Verhnyaja Tura, Krasznouralszk, Nevjanszk, Nyizsnyij Tagil és Revda városaiban található. Ezekben a városokban őrzött külföldi katonai temetők mindegyikében több mint száz magyar nyugszik.

A jelen cikk szerzője a feltárt temetődokumentáció alapján átfogó felmérést végzett a Kurgán, Orenburg, Perm, Szverdlovszk és Cseljabinszk megyékben, valamint Udmurtia területén található külföldi

katonai temetkezési helyekről, és kimutatta, hogy a külföldi temetők 3/4-e ilyen vagy olyan mértékben fennmaradtak. Ennek több oka is van. Először is, az Ural vidék egy hátszág, itt nem folytak harcok, nem volt megszállás, ennek következtében a hadifoglyokkal és sírjaikkal való bánásmód itt lojálisabb volt, mint az ország nyugati részén. Másodsor, figyelembe kell venni a régió lakosságának összetételét, kialakulásának forrásait, mivel a régió lakosságának jelentős része olyanokból állt, akik maguk is a rendszert áldozatai, és száműzetésben vagy börtönben voltak az Uralban. Harmadszor, az Uralban a fejlettebb nyugati régiókhoz képest alacsonyabb népsűrűség miatt sok temetkezés egyszerűen nem a gazdasági tevékenység zónájában található.

1995. március 6-án az Orosz Föderáció és a Magyar Köztársaság kormánya között jegyzőkönyvet írtak alá a volt Szovjetunió és a Magyar Köztársasággal szemben fennálló adóssága egy részének Oroszország területén eltemetett magyar katonasírok ellátására történő felhasználásáról. A felek megállapodtak abban, hogy a volt Szovjetunió adósságának törlesztése bizonyos típusú nem kereskedelmi szolgáltatások nyújtása, valamint a magyar katonaság exhumálási, földi maradványszállítási és a magyar katonai temetkezési helyek Oroszország területén történő rendezési munkáinak keretében valósul meg. A fent említett megállapodás alapján 1998–2003-ban az Urali régió területén az orosz kormány által felhatalmazott szervezet - az Orosz Föderáció Védelmi Minisztériumának „Háborús Emlékművek” Egyesülete - nagyszabású tereprendezi munkákat végzett az azonosított külföldi katonai temetőben.

A munkálatok megvalósítását megelőzően a jelen cikk szerzője azonosította azon telkeket, amelyeket állandó (örökidejű) használatra adtak át a Háborús Emlékművek Egyesületének. Ezt követően elkészült a projektdokumentáció, amelyet egyeztettünk annak a városnak vagy kerületnek a főépítészével, amelynek területén területrendezési munkákat kellett volna elvégezni. És csak ezt követően végeztek tereprendezi munkákat a külföldi katonai temetőben.

Kezdetben a Szverdlovszki megye területén végeztek ilyen jellegű munkát, ahol először egy nagy külföldi katonai temetőt alakítottak ki Krasznouralszk városában. Hamarosan a vidék más részein is megkez-

dődtek ezek a munkálatok. A magyar program keretében Ural vidék területén összesen 12 külföldi katonai temetőt alakítottak ki. Ebből a Szverdlovszki megyében hat külföldi katonai temetőt alakítottak ki Verhnyaja Tura, Jekatyerinburg, Krasznouralszk, Nyizsnyij Tagil, Novaja Ljalya és Revda városokban. Négy temetőt alakítottak ki az Orenburg régióban Buzuluk, Mednogorsk, Novotroitsk és Akbulak nagyközségben, két temető pedig Magnyitogorszk városában, Cseljabinszki megye. Ezen kívül 71 emléktábla került elhelyezésre a magyar katonák és civilek temetkezési helyein. A tereprendezési munkák során felügyeltük a magyar katonai temetők rendbetételét, emléktáblák kihegyezését Szverdlovszk és Cseljabinszk megyékben.

A II. világháború hadifoglyai temetkezési helyeinek felmérése kimutatta, hogy Oroszország keleti régióinak területén messze nem minden külföldi katonai temető alakítható ki. Ezek egy része a város belterületére került, és a mai napra nem maradtak fenn. Mások éppen ellenkezőleg, a távoli tajgában található azokon a helyeken, ahol a fa- és a tűzgekitermelés aktívan folyt.

A háború utáni korszak első éveiben nagyszabású fakitermelést végeztek a Szverdlovszki megye északi és északkeleti részein, különösen a Novolyalinsky járásban. Ott állomásozott a 318-as számú „erdei” láger, melynek köteléke leginkább magyarokból állt. A láger első részlege Novaja Lyalya városában volt, a másik három pedig a távoli erdőterületeken. Különös nehézséget jelentett a maradványok exhumálása a hadifogoly temetőkből, amelyek a Novolyalinsky erdőgazdaság 54. és 88. erdőrészlegben, a legközelebbi lakott területtől 20–25 km-re, eldugott mocsaras tajgában található. Az ott feltárt magyar temetők megközelíthetetlenége nagymértékben bonyolította és megnövelte a tereprendezési munkák költségeit. Ugyanakkor ezen temetők rendszeres gondozása gyakorlatilag lehetetlenné válna, ha azokat helyreállítanák a terület lakatlansága megközelíthetetlenége miatt. Ebben a helyzetben a magyar fél úgy döntött, hogy exhumálja ezt a két temetőt, és újratemeti a feltárt maradványokat egy megfelelően gondozott külföldi katonai temetőben Novaja Lyalyán. A magyar fél ezen döntése öszszhangban volt a fenti Megállapodással. A Megállapodás 5. cikke szerint az orosz katonák földi maradványainak a Magyar Köztársaságban

és a magyar katonák maradványainak az Orosz Föderációban való temetkezési helyének megváltoztatása csak kivételes esetben történhet a Fél beleegyezésével, amelynek területén az adott temetkezési hely található. Ezzel egyidejűleg a másik Felet kellő időben tájékoztatni kell a temetési hely változásáról a jövőben. Az elhunyt katonák maradványainak újratemetése céljából végzett exhumálás során jelen lehetnek azon Fél államának képviselői, amelynek a katonák maradványait exhumálják. A magyar honvédség hadifoglyai maradványainak exhumálási munkáit 1998. augusztus második felében végeztük el. Ezen a területen ezek a munkák csak ebben az időszakban végezhetők el.

Augusztus közepéig ezen a vidéken nagyon veszélyes a kullancs-encephalitis, szeptemberben pedig gyakoriak az esőzések, majd a havazás. A terep megközelíthetlensége lehetetlenné tette a földmunkagépek használatát, mindent kézimunkával végeztek. Mindkét temetőt erősen benőtte a fű, a cserje és a fa, ezért az exhumálás megkezdése előtt takarítási munkálatokat végeztek a temetkezési helyek határainak kijelölésére. Ezek után kiderült, hogy temetőnként mindössze 3-4 sír fedezhető fel. Ezért az általunk használt módszer a többi temetkezési helyek felkutatására sekély árkok vágásából és a függőleges metszet mentén történő azonosításából, valamint a hamunyomok azonosításából állt. Az elhalálozás időpontjából ítélve a legtöbb temetés télen történt, a sírok ásásakor pedig tüzet gyújtottak, hogy felolvasztják a talajt. Az így elvégzett magyar honvédség katonái maradványainak exhumálása azt mutatta, hogy az összes halottat 1,2–1,8 méter mélyen koporsókban temették el. Ezen temetők talaja nagyon nehéz - nedves agyag, így a koporsók jó állapotban maradtak, néhányat fel is kellett tární.

Közvetlenül a terepen végzett munka azt mutatta, hogy az NKVD munkatársai által összeállított temetők rajzai gyakran pontatlannak bizonyultak, és csak hozzávetőleges koordinátákat adtak meg magáról a temetkezési helyről és az ott található sírokról. Így, ha a 88. sz. erdőrészligen lévő hadifogoly temetőben a sírok archív elrendezése általában megfelelt a tényleges temetői elhelyezkedésüknek, kivéve egy tíz méterrel távolabb lévő, akkor az 54. erdőrészligen ez nem így volt. A sorok száma kevesebbnek bizonyult az ábrán feltüntetetté, az elsőben nem öt halott maradványai voltak, mint az ábra szerint, hanem

kilenc. Az exhumálási munkálatok során a listán szereplő 32-ből 31 magyar hadifogoly földi maradványait találták meg. A műanyag zsákokban lévő maradványokat megjelölték, és egy jól gondozott idegen katonai temetőben temették el Novaja Lyalyában.

1999-ben a Novolyalinsky járásban található egy másik temetőben is végeztük a magyar katonák maradványainak exhumálását.³⁰⁰ Ezzel jelenleg befejeződött a magyar állampolgárok földi maradványainak újratemetése és temetkezési helyeik rendezése az uráli régióban.

Az Orosz Föderáció és a Magyar Köztársaság között létrejött Megállapodás hatodik cikkével összhangban mindkét fél saját költségén gondoskodik a másik fél katonai sírjainak karbantartásáról és gondozásáról, beleértve az emlékműveket és egyéb emléképtímenyeket. Jelenleg évente háromszor gondozzák a magyar fél által Oroszország területén rendezett katonai temetőket és emléktáblákat. Hasonló gondot fordít a magyar fél az országa területén található szovjet katonai temetőkre is.

A Szverdlovszki megye, Azbeszt városában található NKVD 84-es láger 1. sz. részlege temetőjében eltemetett magyar hadifoglyok

Андраш Ги́дю (1920. – 1945.04.15.);	Hidi András (1920. – 1945.04.15.);
Антал Михаи́л (1922–17.04.1945.04.15.);	Antal Mihály (1922–1945.04.15.);
Андраш Иоже́ф (1921–09.05.1945);	József András (1921–1945. 05. 09.);
Ботал Лоюш (1905–02.02.1945);	Bartal Lajos (1905–1945.02.02.);
Болог Мико́л (1911–19.02.1945);	Bolog Miklós (1911–1945.02.19.);
Боока Ка́льмин (1922–23.02.1945);	Bóka Kálmán (1922–1945.02.23.);
Берно́льд Ги́дль (1912–30.03.1945);	Gield Bernold (1912–1945.03.30.);
Барт Дерда́ (1911–22.03.1945);	Bart György (1911–1945.03.22.);
Балаж Иштван (1906–30.03.1945);	Balázs István (1906–1945.03.30.);

³⁰⁰ Motrevis V.P. Az Urálban elhunyt II. világháborús külföldi hadifoglyok maradványainak exhumálása: módszerek és főbb eredmények // Orosz Jogtudományi Lap. Elektronikus melléklet. 4. szám, 125-132. old. 2016.

Бан Имте (1907–30.03.1945);	Bán Imre (1907–1945.03.30.);
Борбей Лойуш (1906–31.03.1945);	Borbély Lajos (1906–1945.03.31.);
Бароуты Ласло (1910–10.04.1945);	Baróthy László (1910–1945.04.10.);
Боко Йожеф (1924–22.04.1945);	Bakó József (1924–1945.04.22.);
Багди Лаеш (1922–30.04.1945);	Bagdy Lajos (1922–1945.04.30.);
Бечкеази Андраш (1915–02.07.1945);	Becskeházi András (1915–1945.07.02.);
Винце Имре (1926–03.02.1945);	Vince Imre (1926–1945. 02. 03.);
Верет Балинд (1911–10.03.1945);	Veret Bálint (1911–1945.03.10.);
Добра Имре (1911–06.05.1945);	Dobra Imre (1911–1945.05.06.);
Маляр Йозеф (1917–27.01.1945);	Magyar József (1917–1945.01.27.);
Моллат Иштван (1908–04.03.1945);	Majlát István (1908–1945. 03. 04.);
Михаэль Ласло (1908– 04.03.1945);	Mihály László (1908–1945. 03. 04.);
Марко Антал (1921–17.03.1945);	Markó Antal (1921–1945.03.17.);
Матяш Иштван (1912–27.03.1945);	Mátyás István (1912–1945. 03. 27.);
Матей Бейло (1926–19.04.1945);	Máté Béla (1926–1945.04.19.);
Мадьяри Андрос (1912– 27.04.1945);	Magyari András (1912–1945. 04. 27.);
Морошан Андраш (1914–03.05.1945);	Marosán András (1914–1945.05.03.);
Береш Янош (1925– 20.03.1945);	Béres János (1925–1945.03.20.);
Газдач Иштван (1919–26.01.1945);	Gazdics István (1919–1945.01.26.);
Горой Андраш (1922–19.02.1945);	Garay András (1922–1945.02.19.);
Гюнц Дюло (1911–22.02.1945);	Günz Gyula (1911–1945.02.22.);
Гольтман Герман (1912–19.03. 1945);	Holtmann Herman (1912–1945.03.19.);
Герендаш Юзеф (1919–13.04.1945);	Gerendás József (1919–1945.04.13.);
Гуляш Михай (1919–01.05.1945);	Gulyás Mihály (1919–1945. 05. 01.);
Деподи Валлош (1902–10.02.1945);	Depódi Vallos (1902–1945.02.10.);
Давыд Шамуэль (1922–03.04.1945);	Sámuel Dávid (1922–1945. 04. 03.);
Жоури Балла (1913–09.04.1945);	Zsóri Balla (1913–1945. 04. 09.);
Зенко Ласло (1921–28.01.1945);	Zenkó László (1921–1945.01.28.);
Ирна Карл (1922–16.02.1945);	Irna Karoly (1922–1945.02.16.);
Киш Михай (1914–30.01.1945);	Kiss Mihály (1914–1945. 01. 30.);
Ковач Михай (1907–23.02.1945);	Kovács Mihály (1907–1945.02.23.);
Кольмер Нодь Габор (1921–03.03.1945);	Kalmár Nagy Gábor (1921–1945. 03. 03.);

Касапу Янош (1914–04.03.1945);	Kaszapy János (1914–1945. 03. 04.);
Калман Ференц (1907–05.03.1945);	Kálmán Ferenc (1907–1945.03.05);
Ковач Андраш (1903–19.03.1945);	Kovács András (1903–1945.03.19.);
Ковач Шандор (1914–19.03.1945);	Kovács Sándor (1914–1945.03.19.);
Колож Ференц (1920– 09.04.1945);	Kolozs Ferenc (1920–1945. 04. 09.);
Кираль Лаойш (1922–14.04.1945);	Király Lajos (1922–1945.04.14);
Ковач Кашеки (1914– 21.04.1945);	Kovács Károly (1914–1945.04.21.);
Ковач Петер (1909–25.04.1945);	Kovács Péter (1909–1945.04.25);
Ковач Пал (1908–26.04.1945);	Kovács Pál (1908–1945.04.26.);
Кириши Иозеф (1907–27.04.1945);	Kőrösi József (1907–1945.04.27);
Керекеш Имре (1908 – 16.05.1945);	Kerekes Imre (1908 - 1945.05.16.);
Ковач Южеф (1919–01.06.1945);	Kovács József (1919–1945. 06. 01.);
Кудордани Дердь (1921–10.06.1945);	Kudordani György (1921–1945.06.10.);
Ковач Отто (1922–16.06.1945);	Kovács Ottó (1922–1945.06.16.);
Липтан Иштван (1919–06.03.1945);	Liptán István (1919–1945. 03. 06.);
Лапоши Янош (1921–07.03.1945);	Láposi János (1921–1945. 03. 07.);
Ленарант Шандор (1922–09.04.1945);	Lénárt Sándor (1922–1945. 04. 09.);
Немет Янош (1922–11.02.1945);	Németh János (1922–1945.02.11.);
Нойто Михаил (1905 – 14.04.1945);	Nojtó Mihály (1905 - 1945. 04. 14.);
Нать Шандор (1903–17.04.1945);	Nagy Sándor (1903–1945.04.17.);
Надь Шандор (1925 – 07.03.1945);	Nagy Sándor (1925 - 1945.07.03.);
Одос Шандор (1902–26.04.1945);	Odos Sándor (1902–1945.04.26.);
Поп Януш (1911–06.02.1945);	Papp János (1911–1945.02.06.);
Шек Ференц (1906–21.02.1945);	Shek Ferenc (1906–1945.02.21.);
Штанзкий Иозеф (1922–08.03.1945);	Shtanzky József (1922–1945.03.08.);
Шанош Габор (1904–02.04.1945);	Sanos Gábor (1904–1945. 02. 04.);
Херват Белло (1910–19.07.1945);	Horváth Béla (1910–1945.07.19.);
Хойду Януш (1906–26.07.1945);	Hajdu János (1906–1945.07.26.);
Хегедиш Имре (1915–27.07.1945);	Hegedüs Imre (1915–1945.07.27.);
Цинтош Иштван (1907–09.03. 1945);	Cintos István (1907–1945. 09. 03.);
Че Иосиф (1912–06.10.1945);	Cseh Józef (1912–1945.10.06.);
Штешан Имре (1907–01.02.1945);	Steschán Imre (1907–1945.02.01.);

Фотчеш Владислав (1906–24.05.1945);	Fotchies Vladislav (1906–1945.05.24);
Халло Гейзо (1894–10.03.1945);	Hallo Géza (1894–1945.03.10.);
Саас Дердь (1922–09.04.1945);	Szász György (1922–1945. 04. 09.);
Сафрен Имре (1921–21.04.1945);	Sáfrán Imre (1921–1945.04.21.);
Солой Тибар (1919–16.11.1945);	Szalay Tibor (1919–1945.11.16.);
Товаш Янош (1909–14.03.1945);	Tavas János (1909–1945.03.14);
Тоут Лайош (1906–14.04.1945);	Tóth Lajos (1906–1945.04.14.);
Тоут Кароль (1910–22.04.1945);	Tóth Károly (1910–1945.04.22);
Толар Юла (1912–25.04.1945);	Tallár Gyula (1912–1945.04.25);
Тот Имре (1915–04.06.1945);	Tóth Imre (1915–1945. 06. 04.);
Тужен Пал (1924–30.09.1945);	Tuzson Pál (1924–1945.09.30.);
Финто Шандор (1915–16.02.1945);	Finta Sándor (1915–1945.02.16.);
Ружи Кароль (1910–27.01.1945);	Ruzsi Károly (1910–1945.01.27);
Секришен Иозеф (1909–04.02.1945);	Szekres József (1909–1945.02.04);
Сюч Дюла (1915–21.02. 1945);	Szűcs Gyula (1915–1945. 02. 21.);
Сабо Балинд (1905–22.02.1945);	Szabó Bálint (1905–1945.02.22.);
Сеп Иштван (1905–02.03.1945);	Szép István (1905–1945. 03. 02.);
Сабо Имре (1913–23.03.1945);	Szabó Imre (1913–1945.03.23.);
Сеуке Шандор (1909–02.04.1945);	Szöke Sándor (1909–1945. 04. 02.);
Поздак Иштван (1919–05.03.1945);	Pozdnyák István (1919–1945. 03. 05.);
Пинто Ене (1918–15.04. 1945);	Pintye Jenő (1918–1945. 04. 15.);
Путера Карл (1922–14.05.1945);	Putera Károly (1922–1945.05.14.);
Рензен Кальман (1908–11.02. 1945);	Renzen Kálmán (1908–1945. febr. 11.);
Рито Иштван (1920–01.03.1945);	Ritó István (1920–1945.03.01.);
Реттер Ференц (1910–17.03. 1945);	Retter Ferenc (1910–1945.03.17.);
Шимон Карой (1922–03.09.1945).	Simon Karoly (1922–1945. 09. 03.)

Magyar hadifoglyok emlékműve az NKVD 84. sz. lágere 1. számú részlege temetőjének helyén, Szverdlovszk megye, Azbeszt város.